

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerinti vétetnek fel.

I. évfolyam. 114. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szombat, október 12.

HADISARC: négy százhuszmillió.

Írta: Dr. Kalmár Antal.

Végre is mindennek van határa, csak Bécs zsákmányoló hadjáratának a pénzen összevásárolt mungó-csorda szolgálkúságának és a magyar kormány politikai gazságainak nincs. — Mert lihetetlen, egyenesen a magyar nép legeslegutolsó bőrre utazó gazságos politika az, hogy az első bécsi füttyszóra az eddigi hétszázmillió költségű katonai költségen fölül a kormány minisztertanácsilag határozta el megadni azt a négy százhuszmilliót, amit most Auffenberg a hadügyi kormányzat feneketlen zsákja számára követel.

Igazán nem tudjuk, hogy mik vagyunk mi: alkotmányos nép-e, vagy a Tisza—Lukács szekere elé fogott igavonó barmok? Megtagadhatjuk-e ezt az új négy százmilliót, avagy Lukácsék—Tiszáké szuronyokkal ezt is bevasalják rajtunk? Mert arról legyen a magyar nép meggyőződve, hogy ezt a négy százhuszmilliót s utána még háromszor négy százhuszmilliót az osztályparlament mungó-csorda delegációja éppen olyan lelkiismeretfurdalás nélkül szavazná meg, mintha csak egy vak garasról volna szó, mintha nem éhezne Magyarországon harmincezer tanító és mintha iskolába járna az a hatszázezer gyermek, aki csak azért nem járhat iskolába, mert iskolaépítésre nem telik pár rongyos százezer forint a kétmilliárdos költségvetésből, de bezzeg telik négy százhuszmillió a katonai panamákra!

Meddig megy ez így? Káromkodhatunk, taphetjük a hajunkat, kiordíthatjuk a tüdőnket, de a császári ármádiának fizetni kell, mert ha nem fizetünk: az utolsó vánkösunkat is kihuzzák a tejünk alól. A kormány pedig csinálja az egyik adósságot a másik államadósságra akkor, amikor a magyar államadósság koronajáruléka egy színvonalon áll a mai szerb rentével, a török és román államadóssági papírosok pedig hat-hét százalékkal magasabban állanak a magyar

járadék papírosnál. Csak ezen a címen egy milliárd már a magyar nemzet vesztesége, ezt köszönhetjük a Lukács-kormány garázdálkodásainak, Tisza István parlamenti gazságainak — és teremő szent Isten: a magyar nép ebből a bitang kormányzatból még se tapossa ki a lelket!

Es mire kell a négy százhuszmillió? Mozsóításra? Háborúra? Dehogy, erre majd új négy százmilliók kellene, ez a négy százhuszmillió egyelőre hadfelszerelési panamákra s arra a kimondhatatlan pénzpocsékolásokra kell, amikről a delegációs tárgyalásoknál csak a mujt héten rántódott le a lepel. Nem mi, hanem a mungók maguk sütötték ki, hogy a katonaszállító Skoda-gyár és a trieszti Stabilimento Tecnico hajóépítőgyár részvényeinek az árfolyamai öt-száz százalékkal emelkedtek, hogy mi kétszer olyan drágán építjük a tengeri hajókat, mint Angolország és Franciaország, de azért ez a lelkiismeretlen csorda mégis gondolkodás nélkül dobja oda a katonai molochnak az ezermilliókat, egyszerűen nem kutatja, hogy mi rejlik hát e mögött az irtózatoss pénzpocsékolás mögött és egy szóval sem tiltakozik az ellen, hogy egyszer már vége legyen a népek verejtékes filléreivel való rablógarázdálkodásnak. Háboru még nincs, nem is lesz, de a hadisarcot Bécsnek már fizetjük.

Igaz, hogy ezt nem is teheti a latorbanda, mert ha megtenné: maga alól rugná ki a székét. Az ő bitang hatalmuk pedig csak acsászári kegyben gyökeredzik s ha a császárt nem szolgálják rabszolgasorssal: hatalmuk, mint a vizen a bugyborék, legott elmújik. Ha Bécsben nem tartanák őket: a magyar nép egy pillanatra be nem venné megátkozott alakjukat. Igen, a nép, a nép, amelyről Laczkovics János, a Martinovics-vertanuk egyike már százhusz esztendővel megírta, hogy a népet kell megkorbaesolni, ha türi a szolgálókat!

Itt a háboru.

Harcok a montenegrói határon. Himnusz és ágyudörgés.

A hanyatló ős kődös szürkességében megkezdődött a háboru a török-montenegrói határon. Nikita, a költő nem tudja magát megtagadni a történelmi pillanatban sem, mert szinte színpadias rendezés mellett, a nemzet himnusz hangjai mellett löveti ki az első ágyút a török hadálás ellen. Mily éles ellentéte annak a vad, marcona népnek, amely halálmegvető bátorsággal vivja évszázadok óta véres harcát a törökkel.

Más viszonyok közt talán nem is kellene nagyobb jelentőséget tulajdonítani Montenegro újabb hadbaszálásának, de a fekete hegyek országa ma komoly tényezője a négyes szövetség törekvéseinek és változatlanul bírja kegyét Oroszországnak, amely e válságos napokon annyiszor hangoztatta a szolidaritását a többi hatalmaikkal. A ravasz Nikita az utóbbi években elégszer meggyőződött róla, hogy népének régi harci erényei már alig esnek számba a modernné alakult török hadsereggel szemben és bizonyára nyugton marad, ha nem ismerné az orosz politikát és nem számítana a szerbek és lóképp a bolgárok szövetségi hűségére. És nem lehet tagadni, hogy csakugyan a hatalmak elégedetlensége és kölcsönös bizalmatlansága érlelte odáig az eseményeket, hogy ma már teljesen reménytelen a helyzet. Egy-két nap alatt, talán már ma fegyvert ragadnak a bolgárok, szerbek és görögök is és sok okunk van feltenni, hogy a török határon fellépett bandák ezáltal az általános Balkán-háborunak az előhírnékei. Konstantinápolyban minden pillanatban várják a görög követ elutasítását és valószínűleg ugyanakkor Szarajov bolgár követ és szerb követ is elhagyja Konstantinápolyt.

Egy általános Balkán-háboru eseménye előtt állunk tehát, amelyet a hatalmak nem tudtak elhárítani. A diplomácia le nem tagadható kudarca

az, amelyet nagyobb előrelátással talán el lehetett volna háritani. A diplomatáktól most már nincs többé mit várunk, helyükbe lépett a véres erőszak, melynek előbb-utóbb meg kell hoznia a tartós nyugalmat a Balkán és Európa számára.

A török mozgósítás.

Konstantinápoly, okt. 10. A perai első lézézredet elszállították. A hadügyminiszterium előkészíti a népfelkelők behívását.

A görög hajók.

Konstantinápoly, okt. 10. Biztos információk szerint a porta a visszatartott görög hajókat, kettőnek kivételével, melyre szüksége van, visszakarja adni.

A szultán is érdeklődik.

Konstantinápoly, okt. 10. A szultán az eseményeket nagy érdeklődéssel kíséri. A hadügyminiszter és Kiamil pasa ma audiencián jelentek meg a szultánnál és jelentéseiket terjesztették elő.

A háboru megkezdődött.

Konstantinápoly, okt. 10. A hadügyminiszterium a következő közlést teszi közzé: Berana mellett a harc igen heves és még folyamatban van. Albán önkéntesek, valamint népfelkelők Berana elé értek, melyet a montenegróiak még körül zárva tartanak.

A hadügyminiszterium továbbá közli, hogy a bolgár, szerb és görög határon kisebb bandaharcok vannak. Szaloniki, okt. 10. A Berana mellett harci híányzanak részletek, de a montenegróiak visszaveréséről szólanak az összes hírek. A Guzinj körüli harcokban a montenegróiakat szintén visszazoritották.

Égnek a török falvak.

A Bojana mentén a montenegróiak felgyújtották a mohamedán albánok helységeit, amelyeknek népe Scutari felé menekül. A folyó torkolata és Caitaro között egy Lloyd-hajóra a montenegróiak ágyúval lövöldöztek.

Ma és a következő napokon, ifj. Perlróth Arnold és nővére vezetésével

Emke Kávéház

Petőfi-tér 7. sz. alatt
(volt Hajnal-mulató)

hangversenyez. Emke Kávéház.

Budapest legkedveltebb 12 tagból álló szimfónikus

Női Zenekara

Ultimátum nélkül.

London, okt. 10. Itteni diplomáciai körökben úgy vélekednek, hogy a három Balkán-állam most már nem is fog válaszolni a hatalmak jegyzékére s ultimátumot sem küld, hanem megkezdí az ellenségeskedéseket.

A háború és az amerikai acéltröszt.

London, okt. 10. Newyorkból táviratozzák, hogy a Balkán-háború súlyos károkat okoz az amerikai acéltrösztnek. A Gary-acélgyárban, ahol ezrével dolgoznak a délszláv munkások, közel háromezer munkás kilépett, hogy Newyorkon át hazamenjen katonának.

Himnusz és ágyudörgés.

London, okt. 10. A Reuter-ügynökség a következő részleteket jelenti a Podgorica melletti csatáról: Reggel 8 órakor a montenegrói táborban Péter herceg, Miklós király legifjabb fia lötte ki az első ágyut a török hadállás ellen. A zenekar a főhadiszálláson a montenegrói himnuszt játszotta. Huszonegy perc múlva a montenegrói tüzérség elűzte a törököket a Planinica hegyen elfoglalt állásukból. Miután a Planinica hegyet a török csapatok kiürítették, a montenegróiak déln felé ágyutüzelésük védelme alatt lassan előnyomultak az erősen megerősített Docscics nevű török hegy ellen, mely a Szkutari felé vezető utat urálja. Délután két órakor török csapatok kötettek ki a Szkutari-tó partján, közel a montenegrói határhoz. Csata fejlődött ki, mely az egész vonalon estig tartott. Miklós király délelőtt Mirko herceggel és táborával Podgorica közelében felfogott egy magaslatra és később visszatért a főhadiszállásra, ahol déltelé Daniló herceg, a sereg főparancsnoka és Péter herceg megérkeztek a harctérről, hogy neki jelentést tegyenek.

A sajtó a harctéren.

A hadügyminisztérium elhatározta, hogy külföldi laptudósítókna a harctéren való jelenlétét nem engedélyezi. Számos haditudósító, különösen angolok, hirtelen várnak engedélyre. Hír szerint török laptudósítókat sem bocsátanak a harctérre. A hadügyminisztérium a sajtónak szigorú és részletes utasítást adott arra nézve, hogy nem hivatalos természetű jelentéseket ne közöljön. Csak ellenőrzött táviratokat adjanak ki a lapok. A sajtóiroda este közli, hogy háborús hírekkel külföldi kiadásokat adni nem szabad. Szükség esetén a hivatalos lap külföldi kiadásokat fog adni. Minden katonai közleményt a sajtóiroda fog közzétenni.

A bolgár határnál.

London, okt. 10. Mint a Reuter-ügynökség Konstantinápolyból jelenti, ma Timru és Kriszma helységek-nél, a török-bolgár határ közelében élénk tüzérvarc fejlődött ki.

Ruszcukban elfogott török katonák.

Belgrád, okt. 10. Ma két török katonát elfogtak Ruszcuk közelében a Lom folyó mellett, abban a pillanat-

ban, amidőn a folyón levő vashidat levegőbe akarta röpíteni. A foglyokat átadták a katonai bíróságnak.

Hírek Szerbiából és a szandzsákból.

Belgrád, okt. 10. A Straza jelenti: Az ó-szerbiai szerb főkelécsanatot a törökök megsemmisítették. A törökök vesztesége igen nagy. A novibazári szandzsák Bukovick nevű járásában heven szerb talu föllázadt a törökök ellen. Tíz talu asszonya és gyermeke Szerbiába menekült. A törökök meggyilkoltak hat szerb papot. Úszkúben három ezer bosnyák kivándorlót besoroztak katonának. A koszovói vilajetben a törökök nem fejezték meg be a mozgósítást, de fővárosában besorozták az összes keresztényeket is. A vilajetben teljes az anarkia. Az albanok elfoglalták Ipeket; nagyobb részük a szerbekkel tart. A törökök aláaknázták az összes határvédelmi hidakat és átjárókat.

A Rothschild-csoport és a monarchia.

Idegiesztő olvasmány ezidőszent a börze árfolyamlapja. Az ember eltűnődik a sok ellentétes elméleten, a mely a börze hivatását és jelentőségét fejtegeti. Igaz-e, hogy a börzén a kereslet és kínálat törvényei érvényesülnek, hogy a kulissz és a parádott hü kiejezője az ország látkető gazdasági életének, azoknak a céloknak, amelyek a társadalom gazdasági működését irányítják. A gábor-natözsde árjegyzéseiben olvassuk például, hogy a zab alig pár fillérrrel olcsóbb a buzánál és ha a tendencia így marad, nemsokára drágább lesz, mint a buza. Már most ki hiszi el, hogy a zab, a lovak takarmánya egyenértékű az ember legfontosabb táplálékával és akár a termelési költség, akár a fogyasztás és kereslet viszonyai csak érthetővé is tesszik ezt a sajátos és szinte szégyenletes áralakulást? Itt mindenki tisztában van vele, hogy ez az árképződés egy mesterséges csinálmány, erőszakos és durva beavatkozás a legfontosabb fogyasztási cikkek áralakulása és annál súlyosabban elítélendő, mert az emberek háborús féltelmét, az államnak rendkívüli szükségletét használja fel arra, hogy egy pár ember pénzét után meggazdagodjék az állam, az adófizető polgárok és a fogyasztó közönség rovására.

Ez az egyik feltűnő jelensége a börze-lapján. A másik az értékpapírok valószínű vitusténa. Egy pár ember kiadál a börzeteremben és az árfolyamok zuhannak lefelé. Szolid, jól fundált kereskedőházak, kitűnő hírű iparos cégek a bankokhoz szaladnak rendes, sőt redukált hitelért és a bankok becsapják azokat előt a trezorjaikat. Már megszavazott hite-

leket sem tolyósítanak, a régi hiteleket minden ok nélkül megszorítják; vagy megvonják. Ha magyarázatot kérnek tőlük, a vállukat vonják és rámutatnak a kurzusokra. Rosszak a pénzvviszonyok, a börze lanyha, ezzel rémítetik a piacot. Csak hogy a pénzvviszonyok rosszása éppen oly mesterkelt dolog, mint a háborus kurzusok. Mind a kettőt ők csinálják.

Háborus veszedelmre hivatkoznak? Ugyan. Az ország és az egész monarchia lakossága nyugodt, apátniknak nyoma sincs. Mindenki nyugodtan végzi a dolgát és kötelességét, pedig ugyancsak felszaporodtak a gondjai a pénzhatalmasságok brutális magyartása következtében.

A legmegdöbbentőbb és egyben legérthetlenebb jelenség a koronajáradék áresése. Ugy az osztrák, mint a magyar koronajáradék csak pár fillérrrel drágább 84 percentnél. Itt hiába hivatkoznak az államköcsönök általános csökkenő irányzatára. Sem az angol, sem a porosz, sem az olasz, sem a francia konzolok árnívója nem magyarázza meg ezt a feltűnő csökkenést.

Ez a csökkenő mozgalom tart már évek óta. Pontosán akkor kezdődött, mikor az osztrák kormány 1903-ban a 4.2 százalékos járadékot konvertálta anélkül, hogy a Rothschild-csoport közvetítését igénybe vette volna. Akkor egy a magyar, mint az osztrák 4 százalékos rente parin állt és a konverzió egyszerű lebehéggésszel sikerült. Az osztrák állam azóta igen helyesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állami hitelemvelekedől nem fizet busis és felesleges sápokat a Rothschild-csoportnak és a nagy bankoknak. Azóta a kibocsátásokat az osztrák takarékpénztár útján végezteti. A hatalmas bankcsoport a zóta dazzog és örökös aknamunkát folytat az osztrák és a magyar államhittel ellen egy a monarchiában, mint a külföldön. Az ajacsony járadékkurzusokat ennek az aknamunkának köszönhetjük, a mely konok és állandó és mindig akkor a legvesesebb, ha a két állam valamelyke kölcsönre szorul.

Mit ejlent ez a 48-as árfolyam? Azt, hogy az állam konszojódalt adósságai után 5 százalékos kamatot kénytelen fizetni. De mennyit fizessen akkor a földbirtokos, az iparos, a kereskedő?

A börzetalp tanulmányozása igen különös gondolatot ébreszt. A pénzfejedelmek jól gondolják meg, hogy az ő hatalmuk csak azon a bizalmon alapszik, melylyel a nagyközönség viseltetik irántuk és azon a jóakaraton, amelyet az államok kormányzata és törvényhozása lanusit. Az állam és társadalom végre is sokkal, de sokkal hatalmasabb náluk, ha összefog ellenük. Már pedig kérelhetetlenül összefog és össze kell, hogy fogjon, ha azt látja, hogy hatalmukkal ennyire szembe helyezkednek az állam és társadalom egyetemese érdekeivel. A londoni Rothschild sem tudta megakadályozni Angliában a demokratikus reformokat és a pécsi csoport sem fogja megakadályozni, hogy velük szemben is meg ne védelmezze akaratát és érdekeit.

Borzalmas öngyilkosság.

A betegeskedés áldozata.

Igazán megrendítő öngyilkosság híre jutott tegnap az ügyészséghez. Az élet ismét áldozatot követelt s könyörtelen öklével egy öreg, tehetetlen asszonyra sujtott le, aki nem bírta el a súlyos csapást, megunta a végnélküli betegeskedést, bantotta a folytonos ágyhozszögezettség s az újra gyermekessé vált lélekben komor elhatározás keletkezett. Férje tavolletében felgyújtotta az ágyát s mire tettét észrevették, már halott volt. Az eset részletei a következők:

Csendom Sámuelné sz. Vágó Zsuzsanna hajduszoboszlói lakos már nagyon hosszú ideje betegeskedett, úgy hogy képtelen volt ágyából csak rövid időre is felkelni. Folyton panaszkodott is ematt s mindig a felhát emlegette.

Tegnap délután, amíg férje az udvaron tartzkodott, a 73 éves öreg asszony felgyújtotta maga alatt az ágyát s óriási lelkirovel, jajgatás nélkül fúrta a lángok csökösösít — úgy, hogy csak az ablakon kitűnő füstre lett figyelmessé a férje, aki mire berohant, már össze volt égvve a halálasztant asszony. Az ügyészség a temetéshez az engedélyt megadta.

Szabolcsmegye a nép érdekében.

Adóelhasztások és leírások.

A mostani esztendő minden tekintetben kedvezőtlen, mondhatni katasztrofális volt. A nyár közepétől kezdve folytonos hideg esőzések a kapás veteményeket tönkre tették s a szegény nép tápláléka, a burgonya ott veszett a földben. Szőlőtermés nincs. A kukoricatermés is tönkrement. Ilyen körülmények között képzelhető, hogy milyen óriási szükségben van a legszegényebb néposztály. A közigazgatás vezető férfiai hitják és keresik a módot, hogy a nép nyomorán valamiképen segítsenek. — Ezt a célt szolgálja a szomszéd Szabolcs vármegye egy felirata, amelyet a legutóbbi megyei közgyűlésen Miklos alispán terjesztett a közgyűlés elé.

A felirat lényege a következő: Miatán kétségvonhatatlan tény, hogy a nyár derekán közel két hónapra át tartott esőzés országsszerte

Figyelem! Debreczen legolcsóbb bevásárlási forrása a „Verseny“

kész férfi-, fiu- és gyermekruha áruház, DEBRECZEN, Piac-utca 61. sz. (Fischer-ház) a Szent-Anna-utcával szemben. Az összes őszi és téli férfiruha ujdonságok állandóan raktáron. **Az árak olcsóbbak, mint bárhol.**

A cégre tessék ügyelni. „VERSENY“ férfiruha áruház Piac-utca 61. szám.

olyan károkat tett, amely károk külsőnösen az őszi és mindennemű kalászos terményekben észrevehetően mutatkoznak és ugyanily mérvű karosodás jelentkezett az összes káposztavaszi terményekben is, úgy, hogy méltán elmondható, hogy az alsóbb, szegényebb néposztály egyik fő problémája: a pal és burgonya tönkremenet és a tengeri is már kötött tálajban meg nem érhet.

Ez okból azon szomorú helyzet előtti állunk, hogy a szegényebb sorsú nép az év téli időszakában, de különösen a tavaszi hónapokban a legrosszabb inségnek lesz kitéve.

Főlkérjük ez okból a magyar királyi kormányt, hogy

a következők téli időszak súlyos voltára tekintettel, népünk alsóbb osztályán segitendő, adóhatalasítások s adóleírások engedélyezése, kamatmentes inségkölcsön nyújtása, majd tavaszi vetőmagvak szétosztása, valamint téli és tavaszi keresetforrások megnyitása. különösen állami beruházások és utépitési programok fokozottabb mértékben való megvalósítása által, a következők insége enyhítésére, a szükséges előkészületeket idejekorán megtenni méltóztatassék.

A szabócsai alispán példáját bizonyára követni fogják az összes megyei és városi törvénytörvényhatóságok, mert amilyen szomorú a helyzet Szabolcsban, éppen olyan az máshol is.

SZÍNHÁZ.

1912. okt. 11-én, pénteken:

CSITRI

Vigjáték 4 felvonásban.

Személyek:

Maurice Delanoy — Lajthay Károly.
Colette — Wirth Sárika.
Nancy Vallie — Kiss Mária.
Simoneau — Kemény Lajos
A plébános — Szabó Gyula.
Alcide — Zilahy Gyula
Aglae — Uti Gizella
Hortense — H. Sertőzy Etel.
Pierre Sermin — Bérczy E.
Rendőrtisztviselő — Pethő Pál.
Leonie — M. Tordai Erzsé.
Pingois — Máthé Gyula.

Leányvásár.

Tegnap este elevenítette fel a színhársulat a népszerű «Leányvásár» operettet. Az értékes operett természetesen zsúfolt házat vonzott.

Mindenki azt várta volna, hogy a felelevenítés még a premiért is fejül fogja mulni úgy a kiállításban, mint a darab művészi előadásában.

Azonban nagyon csalódtak. Mert egynémelyik színész a darabhoz nem tartozó rögtönzéseket és izléstelen, olcsó, hatáshajhászó már szinte paprikajancsiskodó mókákat szüvölt a szerepére, amelyhez a művészetnek semmi köze sincs...

Hiszén az ember nem azért megy a színházba, hogy orfeumizál, paprikajancsiskodó színészeket nézzen és a darabhoz nem is tartozó izléstelen mókáit lenyelje, hanem igenis azért, hogy a nemesebb értelemben vett, igazi művészetet élvezze.

Mi a legjobb barátjai vagyunk Zilahynak és mindig a legnagyobb jóakarattal és a legmesszebbmenő elnézéssel voltunk a színhársulat iránt és éppen ezért figyelmzettük Zilahy Gyula színigazgatót, hogy ne csak a darab szép kiállítására és az ügyes

rendezésre terjedjen ki a figyelmünk, hanem arra is, hogy színészei szigorúan a darabhoz tartsák magukat és ne spékkeljenek bele szerepükbe mindenféle oda nem tartozó izléstelenségeket. Hiszen más színházban meg is bünteti az igazgató a színészeket a rögtönzésekért.

Reméljük, hogy Zilahy Gyula, — mint nagy művész, belátja ezt és mint igazgató megteszi a kellő intézkedéseket.

Hiszen csak neki fog javára válni, ha nemcsak mint nagy művész, de mint kiváló és az igazi művészetet öhajító közönség kívánalmait is kielégítő színigazgató is kiérdemli a színhársulat közönség szeretetét.

J. J.

Szombat: Trenck báró, operett. Ujdonság. C) órelt.

Vasárnap délután: Asszonyfaló, operett.

Vasárnap este: Trenck báró, operett. Kis órelt.

Trenck báró amilyen szerényen vonul a színpadunkra, épp oly szeretettel fogja a közönség fogadni. Bubajos zenéjével, mely Albini Félix mester műve és különös librettójával, mely Wiltner és Bodánszky tollából került ki, egy csapásra meghódítja a közönséget. Különös tetszésben fog részesülni Trenck báró (Székely) belépője, a kettős Trenck és Lidia grófnő (Zilahy S. Vilma), valamint Maricza (Borbély Lili) és Nikola (Máthé Gyula) kórtánca az egész karral. Külön szerepe lesz H. Sertőzy Etelnek (Stecher Katalin). Még Kassay játszik egy pompás komikus szerepet. Az előadás premierjét holnap, szombaton tartják meg C) óreltben. Az operettet Hervay Frigyes hírneves írók fordította.

Limonádé ezredes, amelyben Mátyé Gyulának óriási táncos szerep jutott, (ő fogja nálunk először bemutatni a medve-táncot) a jövő hétre van kiűzve.

HIREK.

Prém József meghalt. A magyar irodalomnak érdekes alakja tért a reá nézve elég zajos életű örök pihenőre. Prém József, a Petőfi-társaság tagja, több dráma szerzője képzőművészeti és színházi kritikus hosszasan szenvedés után csütörtökön este felé meghalt. Mint író nagyon termékeny volt. Írt verseket, verses

szindarabokat, drámákat főbb-kevesebb sikerrel. Néhány darabja akadémiai pályadíjat is nyert. A legtöbb esztendőig mindenütt ott lehetett látni, ahol valami irodalmi mozgalom, ünnep volt. Két-három év óta azonban elmaradozott mindenünnen. Halála megilletődést fog kelteni mindenütt és az ajkakra foggyasztja azt a mosolyt, amely az ő láttára annyiszor derítette az arcokat.

Mértékügyi panaszok. A mértékűrvényekkel kapcsolatban a kereskedő és iparos érdekeltségre igen számos kellemtelenség és anyagi hátrány is hirult. A törvény életbejövése óta elmúlt három és fél év alatt az érdekeltség a panaszok egész sorát hangozta, melyeket csak részben sikerült orvosoltni. Most a kereskedelemügyi miniszter ankétot tartott, melyen az érdekeltséget kívánta meghallgatni. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara nevében dr. Rác Lajos titkár-helyettes vett részt a miniszteri ankéton, ahol az ipari-kereskedelmi érdekeltség összes mértékügyi panaszait részletesen feltárták s azok orvoslása intént megnyugtató igretet nyertek.

Valakinek lájla a foga a h'zót kacsára. Spitzer Lipót női szabósegéd Betheln-u. 24. sz. alatti lakos panaszt tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki 1. hó 10—11 közötti éjjelen az udvarra néző lakásának nyitva hagyott ablakából egy vasfazekat, egy vaslábat, egy rőzsaszínű abroszt, s, ami fő, egy megkopasztott hízott kacsát elemelt, szóval gondoskodott egy kis pecsenyéről s az elkészítéséhez szükséges készletről. — Még meg is terített talán magának a szép abroszszal. Az élelmes pecsenyéző kérekerjésére a rendőség a szükséges intézkedést megtette.

Gyászünnep a tengeren. Mint Londonból jelentik, azon a helyen, ahol a B. II. tenger alattjáró naszád elsüllyedt, nagyszabású gyászünnepélyt rendeztek, amelyen számos hadihajó vett részt. A Hamburg—Amerikai hajózási társulat londoni ügyvivőjével képviseltette magát, ki egy vontatógőzös fedélzetén volt. A gőzösnön Németország és a társulat zászlói voltak feltárcra eresztve.

Rablómadás. Erivanból jelentik: Öt felfegyverezett ember az utcán a tilliszi kereskedelmi bank főkájának egy komptóiristáját támadta meg, ki a dírodalmi bankból pénzt vitt haza. A hivatalnokot és a kocsist súlyosan megsebesítették és az őket kísérő rendőrt megölték. A rablók 15.000 rubelt raboltak és megszöktek.

Vasuti szerencsétlenség Romániában. Bukarestből jelentik: Plojesti állomáson tegnap délután egy tehervonat nekiment egy, az állomáslan veszteglő tehervonatnak. Az összeütközés következtében két ember azonnal meghalt, három súlyosan megsebesült és ötven csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. A katasztrófa oka hibás váltóállítás volt.

Száz ember tűzhalála. Newyorkból jelentik, hogy Tampikó mexikói városban tegnapelőtt délután egy raktár, amelyben nagymennyiségű lőpor volt felhalmozva felrobbant és a robbanás következtében óriási tűzvész támadt, amelyben száznál több ember elpusztult és még több megsebesült. A tűz a város üzleti negyedének nagy részét teljesen elpusztította. A katasztrófáról bővebb részletek még hiányoznak. Tampikó város Mexikó déli határán fekszik, tíz kilométerre a Panuco-tólyó torkolatától és a mexikói öböl egyik fontos kikötője. Lakosainak száma mintegy tizenhét ezer.

Vagyon a szalmazsákban. — Egy kissé feltűnően, ríktőn hangzik ez a cím és úgy fest, mintha a füzetes rémregények ismert történetét foglalná magában. Tagadhatatlan, hogy ha az eset hátterében nem is rejtezik valami rémes és véreltelített sötét történet, merész fantáziával kidolgozott bűnügy, mégis van valami rokonvadás a most megtörtént esfordulás hasonlatos történetek között. mény és a füzetes regényekben elő-

A közeli szatmármegyei Giródtófalun meghalt egy 82 éves öregasszony, özv. Gruner Katalin. Összetöprődött, száraz kis anyóka volt aki részben gyermekei támogatásából, részben egyesek kegyelméből jóságából élt. Dolgozni már régen nem tudott, hát pénteken, csak mert házakban koldult s így szerzett összehet etenként néhány fillért.

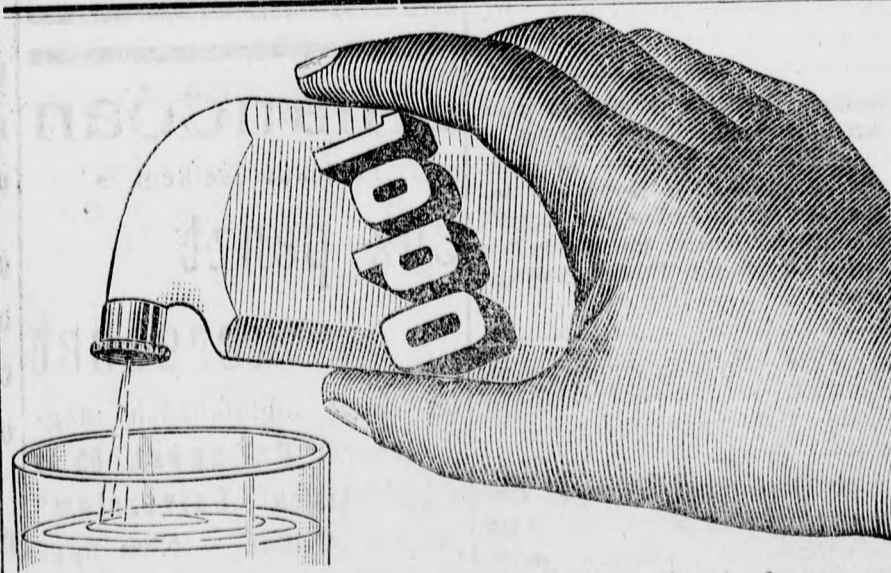
Végtelenül fűsvény volt az öreg asszony és zsugoriságáról kőteteket tudnak regélni a szomszédok. Az összetöprődött koldus asszony, mint említettük, meghalt és tegnap «nagy-takarítást» végeztek az öreg asszony viszlőjában.

Amint szalmazsákjából a rothadt szalmát kidobták, a szalmazsák bezejőből kihullott a koldus asszony minden kincse, léltve őrzött és rettenetes módon összekuporgatott vagyunkkája. Tíz darab régi, de még beváltható százkoronás, öt darab ötvenkoronás, a többi pedig összegyűrtött, piszkos husz- és tízkoronás bankjegy, köztük egy amerikai dollár, összesen kétezer korona.

A szerkesztésért felelős Voith György

Az Odolt

különösen kiemeli a többi száj-tisztító szer közül az, hogy a szájüreg az öblítés után görcsövi vékonyságu, de e mellett sűrű antiseptikus réteggel van bevonva, mely még órákkal azután is, hogy a száj kiöblítettett, utóhatást fejt ki. Ez az utóhatás, mellyel egy másik készítmény sem rendelkezik, adja meg mindenkinek, ki a készit-

ményt naponta használja azt a biztonságot, hogy száját megvédte az erjedéssokozó és rothasztó anyagok hatásától, mely a fogakat megrontja.

A Fötér legszebb részén

modern portállal bíró

üzlethelyiség

kiadó,

esetleg a berendezés

eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

Globin

legjobb cipőkrém

Ludaser János

női, pipere csipke
és rövidáru katalógus

(Városház épület)

Szalag, csipke, keztü, ritikul, arefatyó

harisnya és

párisi ujdonságokban.

.: HIDVÉGER ANTAL .: Foglalkozik
bank és váltóüzlete **az összes**
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz. **bankügyletekkel**
TELEFON 416. szám.

Lapkihordó asszonyok
lapunk kiadóhivatalá-
ban felvétetnek.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró-
hirdetések árát mellékelni. A ki-
adóhivatal fenntartja magának a
szövegváltoztatási jogot oly hir-
detésekkel szemben, melyek meg-
jelenését kizárja a hirdetés tar-
talma, értelme. — Tudakozóda-
sokra készséggel adunk felvilá-
gosítást, ha a válasza szükséges
levélbélyeget mellékelik. Minden
hirdetésre ingyen ad fölvilágosi-
tást a kiadóhivatal s hirdetések
kivánatra díjtalanul szerkeszt.

Vincellér állást keres. — akár hely-
ben, akár vidéken, — ki e szak-
mában teljes jártassággal bír és
egyben a pintéri szakmában is jár-
tas. Ajánlatok «Vincellér» jelige
alatt a kiadóba kéretnek.

HA NINCS PÉNZE és szüksége
van vászon, asztalterítő, szövet
és csipke-függöny, futó és nagy
szőnyegre. Paplan és flanel ta-
karók, férfi és női fejtők, kész
lérti, fűzőnyre vagy tükör,
lép és butor, a mai naptól fog-
va oly olcsón lesz el-dva, hogy
mindenkinek saját érdeke, hogy
egy próbabevásárlást eszközöl-
jön. Tisztelettel Kaiser Salamon.
Telefon 685.

Közbejárati utcai butorozott szoba
kiadó Simonffy-utca 54. sz.

Vár-utca 7. sz. házban egy külön be-
járati udvari butorozott szoba
azonnal kiadó özv. Rosenfeldné-
nél.

OLCSÓ és jó órák, ékszerek leg-
olcsóbban szereshetők be Gas-
parik Ádám órák és ékszerész-
nél Debreczen, Hunyadi utca 12.
Ugyanott órajavitások legolcsóbb-
ban eszközöltenek.

ŐSZI BARACKOT befőzésre, posta-
kosaranként 5 — korona, csemege-
szőlőt 3-50, lekvárszilvái, császár-
körtét, ugorkát, paprikát, paradi-
csomot 2-40, mázsánként 16 —
kor. Szabó, Csongrádról.

EGY butorozott szoba Csapó-utca
19. sz. alatt kiadó esetleg 2 ut-
részére.

Kisebbsé különbejárati butorozott
szoba villanyvilágítással olcsón
kiadó. Darabos-utca 7. a ház-
tulajdonosnál.

Schampán ruhás fiatalember, ki va-
sárnap este azon bájos kis hölgyet
örök hosszán át nézte, kéri, ismer-
etség lehetséges-e. Válasza kiadó-
ba «Hű fehér rósa» jeligére.

BUTOROKAT konyhaberendezés-
ket, raklárán tart Bálint József
asztalos (Csapó) Bereg-utca.

KIADÓ Csapó-utca 93. számú ház
egész udvarral, 33 méter utcai
frontal bármely üzleti célra. 1200
korona évi bérlet.

Ázonnál befőzésre és állandó mun-
kára keresek egy oly kékfűző
munkást, aki szépen munkál
és behatóan tud. Jó fizetés és tel-
jes állás, utköszéggel együtt,
biztosítva. Címek: Devecseri Béla
Középiskola. Székely-
utca.

Lépcsőházi különbejárati utcai
butorozott szoba villanyvilágítással
kiadó, Darabos-utca 7.

Tisztelettel ajánlok egy szép
nyelvet beszélő riasszony. Iródi
teendőket és gépirásban jár-
tas. Cím a kiadóban.

Szőlősgazdák

és

szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja te-
lepíteni,

Aki szőlőoltványt akar ren-
delni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát
óhajt ültetni —

kérjen oktató díszárjegy-
zékot az alábbi címtől:

Transylvania
Szőlőtelepítő Vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Allandóan

mellékkeresetként is

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása meg-
jelölésével Budapest, 55 ös
postahivatalba „Universium”
jeligére beküldi. — Nem ügy-
nökség.

Amerikai Partí Aruház

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Egy vidéki banknál elzalogosított áru-
kat 50%-al a beszerzési áron alul
vettem meg és árakat alábbi olcsó
áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek,
Finom zefir férfi ingek K 2.50-től
Finom fehér " " " 2.—
Férfi gallérok " " " —.18
" sapkák " " " —.50
Fü és léány szalmakalapok —.30
Finom női batist és zefir

blousok " " " 2.—
Finom női selyem blousok " 3.—
Férfi nadrágtartók " —.50
Kész pongyvlak minden
kivitelben " " " 4.30
2 méter szerb vászon " —.22

Selyem sálak minden elfogadható
árért.

Tisztelettel Löwenheim Albert

Gutmann Testvérek

köszönbányál

Budapest, V., Béla-utca 6. szm.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és
diószerű szoba- és konyhafűtésre.
Ostrau-dombrau, darab-, kocka-, dió-
és aknaszén gép- és kazánfűtési
célokra.

Ostrau mosott finom és durvaszerű
kovácsszén.

Drenkovi s ón ipari célokra, saját
gőzönséggel szállítva.

Ostrau-dombrau piroszén öntőde és
szivógáz célokra.

Ostrau köszén brikett 3 kilogram-
mos darabokban, lokomobil és
stabil gépek fűtéséhez, minden
vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Király”-bányai
1, 3 és 6 kilogrammos brikott,
kályhafűtésre kiválóan alkalmas.